

İŞÇİ NE ZAMAN AYAĞA KALKAR?

Aydınlık Gazetesi, 26 Mayıs 2015

Yıldırım Koç

İşçimiz ve genel olarak halkımız siyasi tercihlerini ekonomik çıkarlarına göre yapar; "homo economicus"dur.

İşçilerimizin ve memurlarımızın yaşamının önemli bir bölümü geçim kaygısıyla geçer. Yaşlanınca da birçoğunda cehennem korkusu başlar.

Bizi ilgilendiren, geçim kaygısıyla geçen yılları. Geçim kaygıları, bağımsız ve demokratik bir Türkiye'nin yaratılması için gerekli enerjiyi sağlayacak.

İşçinin geçim kaygısıyla ilgilenmemizin nedeni de, bu kaygının bu potansiyeli içeriyor olması. Geçim kaygısıyla hareket eden işçi ve memur, sınıf çıkarları gereği, bağımsız ve demokratik bir Türkiye için de mücadele etmek zorunda kalır.

KENDİLİĞİNDEN EYLEMLERİN ÖNKOŞULU

Peki, işçi sınıfını birileri harekete geçirebilir mi?

Hayır. Şartlar zorladığında ve başka çare bırakmadığında, sıradan işçiler ve işçi sınıfımız kendi sorunlarını kendi çözmek zorunda kalır.

Peki, işçi sınıfı ne zaman kendiliğinden harekete geçer.

İşçi sınıfının kendiliğinden eylemlerinin ortaya çıkmasının iki önkoşulu vardır.

Birinci önkoşul, sorunların artmasıdır.

İkinci önkoşul, zayıf bir iktidar algısıdır, hakim sınıflar cephesinde çatlak veya gediktir.

Sıradan bir işçi, sorunları öncelikle en kolay ve risksiz biçimde aşmaya çalışır. Bu tavır da son derece doğaldır, normaldir.

İş bulamıyorsa, bir yakını aracılığıyla iş arar. Etnik köken ilişkilerini, inanç ilişkilerini, siyasi görüş ilişkilerini devreye sokar. Ekonominin büyüdüğü dönemlerde bu ilişkiler işe yarar da.

Ekonominin büyüdüğü bir dönemde ücretini artıracaksa, çalışma koşullarını iyileştirecekse, bir sendikaya üye olabilir. Kötü bir sendikacının zaafı veya hataları onu pek ilgilendirmes.

Ekonomik kriz dönemlerinde ise gerek iş bulmada, gerek çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve ücretinin artırılmasında mücadele kaçınılmaz olur.

Türkiye'de son 12 yıllık dönemde ilginç bir süreç yaşandı.

GEÇİM KAYGISI VE KORKUSU ARTTI

İnsanların ihtiyaç kabul ettikleri tüketim malları hızla çoğaldı. Sıradan bir işçinin tüketim kalıbına otomatik çamaşır makinesi, derin dondurucu, akıllı telefon ve hatta araba girdi. Sıradan bir işçi, konut kooperatifine girmeden ev alabildi.

Sıradan bir işçi bunlara, patronuyla kavga ederek ve böylece ücretini artırarak kavuşmadı.

Kredi kartları ve tüketici kredileri, işçinin gelecekte elde edeceğini umduğu gelirlerini bugünden harcama olanağı sağladı.

Ancak bunun da bir sınırı vardı. Bugün o sınırlara erişildi. Kapitalizmin üçüncü küresel krizi ve Türkiye ekonomisinin yağma ve talana dayalı işleyişinin sınırlarına varıldığı gibi, borçlanarak hayat seviyesini yükselmenin de sınırlarına varıldı.

İşçi böyle durumda harekete zorlanır; işçinin eyleme geçmekten başka çaresi kalmaz.

Ciddi gelir ve hak kaybı, geçim kaygısını ciddi biçimde gündeme getirince, eylemlilik eğilimi artar.

Bu eğilimi eyleme dönüştüren ise, iktidarın zayıfladığı algısıdır, hakim sınıflar cephesinde bir çatlak veya gediktir.

Türkiye Gençlik Birliği'nin 19 Mayıs 2012 yürüyüşü, 29 Ekim 2012 Ulus'ta barikatların aşılması, 8 Nisan 2013 Silivri eylemi, 2013 Haziran-Temmuz ayaklanması da ikinci önkoşulu sağladı. Ayrıca 17 Aralık ve 25 Aralık para operasyonları, AKP ile F-Tipi terör örgütü arasındaki kavganın ortaya çıkması ve hükümetin dış politikadaki büyük yanlışlıkları da zayıf iktidar algısını yaygınlaştırdı.

Artan geçim kaygısı ve zorluğu ile birleşen zayıflamış iktidar algısı, işçi sınıfının bugün gelişmekte olan kendiliğinden eylemlerinin altyapısıdır.